

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Deželni zbor kranjski.

(III. seja dné 4. januarja 1896.)

Dež. glavar Detela je ob 1/2 11. uri otvoril sejo in predstavil začasnega zapisnikarja dr. Zbašnika. Ko se je prebral in odobril zapisnik zadnje seje, je dež. glavar Detela naznanil, da je umrl dalmatinski dež. glavar dr. Klaič in prosil dovoljenja, sporočiti dež. odboru dalmatinskemu sožalje dež. zbora in ta izraz sožalja zabeležiti v zapisniku.

Došle peticije so se odkazale pristojnim odsekom.

Posl. Povše in tovariši so stavili samostojni predlog: Vlada se pozivlje, naj pravočasno odpove carinsko pogodbo z Ogersko, da ji bo mogoče pri obnovitvi dognati ne le primernejšo kvoto, nego sploh interesom našega kmetijstva in obrtništva primernejšo pogodbo, ob jednem naj pa reši vprašanje glede žumberškega in marijindolskega okraja tako, da se bodeta zopet pridružila kranjski.

Posl. Žitnik in tovariši so samostojno predlagali: dežela ustanovi deželno zavarovalnico z neobligatnim zavarovanjem proti požaru, toči in živinjskim boleznim, dež. odboru se pa naroča, naj v prihodnjem zasedanju stavi primerne predloge.

Posl. Povše in tovariši so stavili samostalni predlog, da se vlada pozivlje, naj koj v prihodnjem zasedanju predloži načrt zakona o kmetijskih zadrukah ter skrbi, da zakon še letos stopi v veljavo.

Posl. Klun je poročal o računskem sklepu učiteljskega pokojninskega zaklada za leto 1894. in predlagal naj se odobri. Sprejeto. Redni dohodki so znašali 10.942 gld. 27 1/2 kr., dež. zaklad je prispeval 17.094 gld. 26 1/2 kr.; potrebovalo se je 27.926 gld. 5 kr., torej se je prihranilo v primeri s proračunom 1973 gld. 95 kr. Čista imovina je znašala koncem 1894. l. 32.326 gld. 9 kr.

Posl. Klun je poročal o računskem sklepu normalnošolskega zaklada za l. 1894. in predlagal, naj se odobri. Dohodki so znašali 195.666 gl. 53 1/2 kr., dež. zaklad je doplačal 145.674 gl. 1 1/2 kr., v primeri s proračunom se je prihranilo 2968 gl. 45 kr.

Posl. Žitnik je poročal o računskih sklepih ustanovnih zakladov za l. 1896. in predlagal, naj se odobre. Liechtenthurnovi dekliški šoli v Ljub-

ljani pa naj se letni prispevek 400 gld. poviša na 500 gld. Čista imovina vseh zakladov je znašala koncem 1894. l. 1.975.841 gld. 25 kr. za 13.120 gl. 92 kr. več nego prejšnje leto.

Posl. dr. Tavčar je vprašal, kako to, da se nekatere ustanove niso oddale.

Posl. dr. Schaffer je v imeni dež. odbora odgovoril, da so nekatere ustanove omejene na ustanovnikove sorodnike, če se teh nobeden ne oglasi se ustanova ne more oddati.

Predlogi finančnega odseka so se vzprejeli.

Posl. Lenckh je poročal o računskem sklepu deželnokulturnega zaklada za l. 1894 in o proračunu za 1896. l. Potrebščina je znašala 8559 gld. 84 kr., pokritje 4960 gld., proračun se je prekoračil za 2619 gld. 84 kr. Proračun za l. 1896. izkazuje potrebščine 4700 gld. in isto toliko pokritja. Zbornica je računski sklep in proračun odobrila.

Posl. Luckmann je poročal o računskem sklepu zaklada prisilne delavnice za l. 1894. in o proračunu za l. 1896. Dohodkov je bilo 97.043 gl. 43 1/2 kr., potrebščine pa 95.917 gld. 12 1/2 kr. Čista imovina je koncem 1894. l. znašala 137.714 gld. 18 1/2 kr., za 1006 gld. 54 kr. menj, nego prejšnje leto. Proračun izkazuje 97.128 gl. troškov 94.708 gl. dohodkov.

Posl. Kalan je k tej točki omenil, da se obrtniki pritožujejo na shodih glede konkurence, katere jim dela prisilna delavnica. Priznati se mora, da poleg verskih vaj je delo najvažnejše vzgojevalno sredstvo, a pri delu je paziti, da bi se z njim ne delala konkurenca davke plačujočim obrtnikom. Vrh tega naj dež. odbor skrbi, da se prisiljenci ne bodo izkoriščali. Uradniki dobivajo gotove procente in ker je človeška narava taka, da hrepeni po zaslužku, skušajo te procente zvišati. Zato naj se odpravi plačevanje procentov, uradnikom naj se pa plača primerno poviša in konec bode izkoriščanju. Končno je govornik predlagal resolucijo v tem zmislu.

Posl. dr. Schaffer, poročevalec dež. odbora, je odločno zavračal Kalanove trditve glede konkurence, katero da dela prisilna delavnica obrtnikom. Obrtno delo za naročnike se je v zmislu že svoj čas storjenega sklepa dež. zbora že davno odpravilo. Prisiljenci delajo največ zunaj delavnice in se zlasti

porabljajo za deželnokulturna dela v deželi in zunaj dežele in sicer z dobrim uspehom in na občno zadovoljnost. Po zimi se bavijo z drugimi deli, kajti delavnica je poboljševalni zavod in njegov namen je, skrbeti za to, da se prisiljenci nauče kake obrti, katero bodo potem, ko delavnico zapuste, izvrševati mogli. Ker torej o konkurenci ni govoriti, se izreče govornik v imeni nemške stranke zoper Kalanovo resolucijo.

Posl. Luckmann je povdarjal, da se dež. odbor ozira na obrtnike kolikor le mogoče. Ker se je delo za naročnike že odpravilo, ni moči govoriti o konkurenci.

Ker je bila s tem debata končana, je posl. dr. Schaffer faktično popravil trditve Kalanove glede vodstva prisilne delavnice in zavrnil Kalanov napad, da vodstvo izkorišča prisiljence zaradi večjih procentov, kot povsem neosnovano natolcevanje.

Zbornica je računski sklep in proračun odobrila in z majhno večino vzprejela Kalanovo resolucijo. (Dr. Tavčar: Agitacijsko sredstvo za ljubljanske obrtnike, drugega nič.)

Posl. Povše je poročal o proračunu deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu za l. 1894. Potrebščina za šolo je znašala 10.042 gl. 41 kr., pokritje za šolo 10.019 gld. 7 kr.; potrebščina za gospodarstvo 7268 gld. 49 kr., pokritje 7585 gld. 46 kr. Proračunjen je bil za pokritje prispevek 2569 gld. iz dež. zaklada, izplačalo pa se je 3901 gld. 25 kr. Poročevalec pravi, da vodstvo sicer te večje troške opravičuje, toda nezadostno, ter graja gospodarstvo na Grmu, češ, da je predomače. Glede prošnje učitelja na Grmu A. Lapajnetu za nagrado za pouk v slovenščini je poročevalec predlagal, naj se dovoli nagrada 50 gl.

Posl. Schweiger je rekel, da bi se glede delovanja vodstva grmske šole dalo marsikaj govoriti, on da se hoče omejiti na jedno stvar. Ljudje na Dolenjskem zdaj rigolajo, pripravljenih je veliko parcel za nove nasade, a trtnih sadik ni dobiti. Vodstvo grmske šole naj bi skrbelo, da bi bilo lahko dobiti sadik, saj ima na razpolaganje dovolj sveta, tako da bi moglo imeti vedno na tisoče korenov v zalogi. Ljudje so že lepe novce znosili na Štajersko za sadike; da so razmere na Grmu boljše, bi ta

Listek.

Prirodopisni in tehniški razgled.

Piše J.

I.

Odkar so sloveči kemiki Scheele, Priestley in Lavoisier objavili svoja epohalna dela o sestavi zraka, v katerem žive zemeljska bitja, so se najveljavnejši raziskovalci čestokrat bavili z našim vzduhom. Dotične metode so postale take in zanesljive, da je nam sestava zraka veljala za povsem dognana. Če smo o kakem oddelku kemije bili prepričani, da je do cela proučen, veljalo je to v prvi vrsti o natori zraka, v katerem se kretamo in sopemo. Že v ljudski šoli se deca uči, da je vzduh sestavljen iz jedne petine kisika in štirih petin dušika, poleg katerih se nahaja nekaj ogljikove kisline in raznih slučajnih primešanin. To je nam bila vsem tako gladka, sama ob sebi umevna resnica, kakor da je dvakrat dve štiri. In vendar je angleški fizik lord Rayleigh v najnovejšem času dokazal, da je naš nauk v vzduhu pomankljiv, da ima zrak še jeden odstotek nekega plina v sebi, ki je ostal vsem starejšim raziskovalcem popolnoma

nepoznan! Novo najdenemu plinu je dal Rayleigh ime Argon. V družbi s kemikom Ramsay-em je proučil glavne fizikalne lastnosti Argonove. Specifična teža mu je relativno jako velika, namreč 20krat večja nego vodikova; torej tudi večja kakor teža dušikova, ki je samó 14krat težji kakor vodik. Če razpostavimo Argon pritiskom 506 atmosfer in ga ob jednem shladimo do -121°C ., postane brezbarvena tekočina. Pri $-189,6^{\circ}\text{C}$. zmrzne v podobi belih kristalov. Molekuli Argona so sestavljeni iz jednega samega atoma — in to je pač tudi vzrok, da je novi plin tako zelo sorodniškolen. Do sedaj se namreč kljub premnogim poskusom ni posrečilo ne Rayleighu ne francoskemu kemiku Moissan-u, kateremu je Rayleigh poslal 100 kubičnih centimetrov Argona v raziskovanje, kemijsko spojiti Argon z drugimi znanimi elementi. Celó s prostim fluorom, ki je najbolj poželjiv kemijski družabnik in ki se nepopisno rad spaja z drugimi tvarinami, se Argon ni hotel baviti. Vsled tega so nam kemijska svojstva novega plina še povsem neznana; šele prihodnost bo morebiti odkrila zaveso, ki sedaj še pokriva ta najnovejši predmet znanstvenih raziskav Rayleighovih.

Da je sedanji čas doba elektrike, nam ni

treba posebej povdarjati. Z iznajdbami na elektriškem polji se bodemo čestokrat srečavali. Velikansko pozornost so v zadnjem času vzbujali eksperimenti slovečega Hrvata Tesla, ki živi v Združenih državah in se v prvi vrsti peča z elektriškimi toki ogromne napetosti. Znano je, da so elektriški toki, imajoči večjo napetost nego 500 Voltov, zdravju in konečno tudi življenju nevarni. Meromenjalni elektriški toki z 800 Voltov napetosti morejo že človeka umoriti. Tesla je s posebnimi stroji napravil elektriške toke, ki so imeli 250.000 do 300.000 Voltov napetosti, pa je prijel brez škode njihove prevodnike ter pošiljal dotične toke skozi svoje telo. V sobah, kjer so se razvijali toki, so brezračne cevi in svetilnice žarele v prekrasnih barvah, če tudi niso bile v nikaki zvezi s prevodniki. Teslovi poskusi so velezanimivi in če tudi sedaj nimajo še nobene praktične posledice, vendar upajo mnogi elektriki, da bodo Teslovi toki igrali še velikansko ulogo v razvoju elektrike. Če se posreči, brez nevarnosti za življenje prevajati toke s silno napetostjo in z njimi delati luč, ki ne potrebuje nikake zveze z glavnimi prevodniki, potem bi se pričela elektriška era, kakeršno si danes še ne upa slikati najbujnejša fantazija! (Konec prih.)

denar lahko ostal v deželi. Vodstvo naj bi skrbelo tudi za cepljenke. Slišalo se je že večkrat kaj o grmskih cepljenkah, tudi v inseratih v „Dolenjskih Novicah“ se je naznanjalo, da se dobivajo, a papir je potrpežljiv (Hriбар: Posebno papir Dolenjskih Novic. Kalan: Škandal), v resnici pa teh cepljenk še nihče ni videl, in je znano, da na Grmu s cepljenkami nimajo sreče. Želim nadalje, da bi se v srci vodje grmske šole ohladila ljubezen za ameriško trto york-madeira. Te trte sicer ni treba požlahtnjevati, a ta trta vzame tudi najprej konec po trtni uši, vino, katero rodi, pa ni dobro in za kupčijo je posebno nepripravno. Grmska šola naj bi bila taka, da bi ljudem ne bilo treba hoditi v Bizelj učiti se. V programu se bere, da je šola na Grmu jedna najlepših v Avstriji; še bolje bi bilo, ko bi bila jedna najboljših. (Klic: Le nikar preveč ne pretiravajte!)

Posl. Langer je Schweigerjeva izvajanja zavračal kot nelojalna pretiravanja. Naj se že očita grmski šoli karkoli, napadi glede ameriških trt so neopravičeni. Če je na Bizeljskem drugače, je temu povod, da se je tam dosti prej uvedla ameriška trta in da so tam tudi sploh razmere povsem drugačne kakor pri nas. Grmska šola tudi nima v prvi vrsti namena, preskrbljevati celo deželo s sadikami; njen namen je poučevanje in predno bode mogla preskrbljevati deželo s sadikami, mora svoje vinograde z ameriško trto nasaditi. Kako brez premisleka je posl. Schweiger napadal vodstvo grmske šole, se vidi iz tega, kar je rekel glede trte york-madeira. York-madeira se rabi na Grmu le kot koren, pa se požlahtnjuje in je letos že rodila. Je li ta trta dobra za naše kraje, je odvisno od analize zemlje, to pa mora vsak pravičen človek priznati, da je grmski vinograd vzgleden.

Ko je začel govoriti posl. Langer je poslanec Schweiger zapustil svoj sedež in ga šel poslušat. Ko je Langer končal se je Schweiger vračal na svoje mesto, mej potjo pa ves čas govoril, ne da bi imel besedo. Vsi poslanci so se smehljali temu dokazu nepoznavanja parlamentarnih običajev.

Poročevalec posl. Povše je pritrdjeval Schweigerju in obžaloval, da dež. zavod glede vinoreje ne stori vsega, kar bi mogel; zlasti york-madeira bi ne bilo treba saditi, ker ni primerna za našo deželo.

Posl. Kalan je trdil, da so se na Grmu pri živini tekom jednega leta zgodile take reči, da naj poročevalec postavi v svoje poročilo opazko, da se vodji izreče graja. Vseled vodjeve nemarnosti sta v jednem letu poginili dve kravi. To je škandal, skoro tako velik, kakor trditev v programu, da je jedna telica poginila vsled starosti. Vodstvo naj poravnava škodo, katero je po svoji nemarnosti provzročilo.

Posl. dr. Tavčar je omenil, da to, kar je navedel Kalan, se je bralo že v „Slovincu“, koj po tem, ko je vodja Dolenc oglašil svojo kandidaturo za deželni zbor. Pričakovati je bilo, da se stvar sproži pri razpravi o proračunu, zato ni nihče o stvari povsem natančno poučen. Kalan je zahteval, naj poročevalec izreče vodji grajo. To je nekorrektno, pa tudi sumljivo. Stranka, katera se je danes dvignila zoper vodjo, ni tako objektivna, da bi se jej moglo verjeti; občinstvo bo koj uganilo, zakaj stranka svojega nekdanjega ljubljence več ne mara, ker je pri volitvah bil naš kandidat. Predno se vodja obsodi, se mora stvar preiskati, saj je mogoče, da je kdo drugi kriv. Kalan pač ni mož, da bi kdo že na njega besede mogel verjeti, da je stvar taka, kakor on trdi. Kolikor mi je znana stvar, ni vodja kriv. Glede jedne krave ni bil zapisnik dosti natančen, kar je pa zakrivil neki uradnik, ne vodja. Vodja je poklical c. kr. živinozdravnika in ta je povedal, da je krava jalova. (Klan: Lep živinozdravnik.) To se lahko zgodi, kanonik Klun pa o tem ne more soditi, ker ga ni prištevati umnim živinorejcem. Druga krava je poginila, ker se je na paši napela. Vodja vender ne more sam gnati živine na pašo. (Klan: On je odgovoren.) Na vsak način so na Grmu zapisniki, iz katerih se razvidi, kdo je kriv. Naj deželni odbor predloži akte, da se bo razvidel ves položaj. Govornik se je končno izrekel odločno zoper grajo, katero je zahteval Kalan, da naj jo izreče poročevalec.

Posl. Kalan je rekel, da ga niso vodili politični oziri, ko se je oglašil zoper vodjo. Vodja Dolenc je bil sicer kandidat narodne stranke, a je še vedno podpredsednik dolenjskega kat. pol. društva, ker je na Kranjskem vse mogoče, sicer pa političen mrlič. Umaknil je svoj predlog, naj se izreče vodji graja, pač pa zahteval, naj se stvar strogo preišče

Posl. Klun je faktično popravil dr. Tavčarja trditev, da ni umen živinorejec, rekši, da je posestnik, da se bavi z živinorejo in da dobro spozna, je-li kaka krava breja ali ne.

Posl. dr. Tavčar je prosil kanonika Kluna odpuščanja za storjeno mu krivico, ker ni vedel, da je tako izvrsten živinorejec.

Posl. Povše je rekel, da je dež. odbor zahteval od vodje grmske šole poročila glede v govoru stoječih slučajev. Vodstvo se opravičuje. Ker se bo stvar natančno preiskala, jo bo dež. odbor zamogel svoj čas pojasniti. Končno je govornik dolžno odklonil insinuvacijo Kalanovo, naj izreče vodji grajo, češ, da se nobenemu dež. uradniku ne sme goditi krivica, da se sme o kaki stvari le soditi, kadar je dokazana in dognana.

Posl. Lenkh je poročal o prošnji društva „Verein zum Schutze des Weinbaues“ za podporo in predlagal, naj se dovoli 50 glđ.

Posl. Hriбар je opozarjal na veliko važnost tega društva in priporočal, naj dež. odbor, kadar treba, vpraša to društvo za svet.

Predlog finančnega odseka se je vzprejel.

Posl. Klun je poročal o prošnjah bivšega učitelja Mateja Prašnikarja, umirovlj. učitelja V. Sturma, učiteljskih sirot Ana Adamič, Mar. Novak, Ivane Vrančič in vdove Matilde Kokalj za podaljšanje ozir. povišanje miloščin in pokojnin in predlagal: naj se M. Prašnikarju poviša miloščina od letnih 60 na 100 glđ.; naj se V. Sturmova prošnja odkloni, a naj se ne tirja povračilo zneska, kateri se mu je pomotoma izplačal; naj se Ani Adamič in Matildi Kokalj podaljšata miloščini, naj se Mar. Novak poviša miloščina od 50 na 60 glđ. in se podaljša; naj se Ivani Vrančič poviša miloščina od 60 na 80 glđ. in podaljša. Sprejeto.

Posl. Murnik je poročal o prošnji Marije Sapletove za podaljšanje miloščine in predlagal naj se prošnji ugodi. Sprejeto.

Posl. Murnik je poročal o prošnji občine Kropa glede posojila 2000 glđ. za zgradbo župnišča in predlagal, naj se prošnja priporočilno odstopi dež. odboru v rešitev. Sprejeto.

Posl. Murnik je poročal o prošnji Franceta Kraljiča za podporo vsled povodni in nasvetoval, naj se odstopi dež. odboru. Se sprejme.

Posl. Lenkh je poročal o prošnji živinozdravnika Lebenharta v Starem trgu za deželno nagrado in predlagal, naj se odstopi dež. odboru. Sprejeto.

Posl. dr. Papež je poročal o prošnji „Slov. planinskega društva v Ljubljani“ za podporo in predlagal, naj se dovoli 200 glđ. Sprejeto.

Ob 1/4 na 2. uro je dež. glavar zaključil sejo. Prihodnja seja bo dne 9. t. m.

V Ljubljani, 7. januarja.

Narodni boj na Češkem. Nemci bi na vsak način radi dobili narodne kurije v Češkem deželnem zboru, a na način, da bi zanje ne bilo Čehom skoro ničesar treba dovoliti. Njih listi obetajo Mladočehom, da jih bodo podpirali Nemci v boji proti sedanjemu namestniku, ako privolijo v narodne kurije. Čehi se pa najbrže ne bodo dali ujeti. Grof Thun se tako dolgo ne bode obdržal, kajti sedaj gre že le za to, kako bi se na lepši način poslovil. Poljski in drugi vladni listi mu naravnost dajo razum-ti, da naj gre. Narodne kurije bi bile nekaj stalnega in zato pa Čehi ne marajo kurij Nemcem dovoliti samo za kake osebnne preembe. Seveda bi Mladočehi gotovo dovolili narodne kurije, ako bi Nemci predlagali ob jednem narodne kurije na Moravskem in v Šleziji. Dokler pa tega ne store pa Čehi nimajo nobenega povoda Nemcem delati kakih uslug. Čehi so v večini v deželi, in se zatorej ne morejo kar tako zadovoljiti z enakim številom mandatov v deželnem odboru, kakor bi jih imeli Nemci.

Podržavljenje zapadnoseverne železnice. Vlada misli podržaviti zapadnoseverno železnico. Kakor se sliši, hoče dovoliti delničarjem za pol milijona vižjo rento na leto, kakor jim gre. S tem bi bila država oškodovana za kacic 12 milijonov, ki bi izginili v židovskih žepih. Sedaj je jasno, zakaj baron Wittek ni smel postati minister. On bi nikdar ne bil privolil v tako kupčijo. Pogajanja zaradi podržavljenja te železnice je bil začel že grof Wurmbrand pod tedanjo vlado. Grof Wurmbrand se je domišljal, da razume železniško politiko, ker so pod njegovim deželnim glavarstvom se zidale na Štajerskem nekatere lokalne železnice, ki se ne

izplačujejo. On je stvar tako zavozil, da bi jo le tako izveden mož, kakor je Wittek, bil mogel spraviti na pravi tir. Židje so pa skrbeli, da Wittek ni minister postal.

Sedemdesetletnica Svetozara Miletića. Dne 22. februarja slavi svojo sedemdesetletnico dolgoletni vodja ogerskih Srbov Svetozar Miletić. Miletić se je v začetku dualizma boril proti madjarskemu uplivu. Pod njegovim vodstvom so imeli Srbi več državnozbornskih mandatov, katere so pozneje dobili Madjari in srbski renegatje. Ogerska vlada je dobro vedela, kakšnega pomena je za Srbe Svetozar Miletić, zato je pa naperila proti njemu pravdo zaradi nekega govora in spravila ga je v večletno ječo. Iz ječe je prišel potr na duhu in telesu. On je žrtva ogerskega pravosodja. Tudi njegove gmotne razmere so kaj slabe, tako da sedaj ob sedemdesetletnici zbirajo Srbi, da mu poklone primerno narodno darilo, da mu pomagajo v tem oziru. Politično je Miletić že dolgo mrtev. Odkar ogerski Srbi nimajo več njegovega vodstva, vedno bolj propadajo. V državnem zboru nimajo več nobenega upliva. Renegatstvo se mej njimi mogočno košati. Nikakor ne kažejo toliko zavednosti, kakor Rumuni in Slovaki, če tudi bi njih položaj bil lahko ugodnejši. Srbi ne podpirajo dovolj teženj nemadjarskih narodnostij na Ogerskem sploh.

Novoletna čestitanja v Budimpešti. Po stari navadi je tudi letos liberalna stranka ogerska ob novem letu čestitala ministerskemu predsedniku. Baron Banffy je v svojem odgovoru naglašal veliko delo, katero je izvršila liberalna stranka za Ogersko. Najtežje njeno delo bile so pa cerkvenopolitične reforme. Sedaj je pa treba gledati, da se ne osnujejo stranke, ki bi delale na razrušitev teh pridobitev. Najvažnejša naloga, ki sedaj Ogersko še čaka, je reforma uprava. Ta se pa precej ne bode mogla izvršiti, ker se mora poprej rešiti pogodba z Avstrijo in pa slaviti tisočletnica ogerske države. Potrebno je, da vsi, ki žele dobro Ogerski, ob tej priliki opuste vsa osebna nasprotja in da vsi v miru proslavljajo ta veseli dogodek. Če tudi je nagodba z Avstrijo važna, vendar morajo Ogri pred vsem gledati, da se obnovi, ne da bi se gospodarski kaj oškodovalo Ogersko. Banffy je nadalje napovedal, da se more hitro rešiti zakon o osnovi upravnega sodišča in pa zakon, po katerem se izroči verifikacija volitev civilnemu sodstvu. Koncem je ministerski predsednik še izrazil upanje, da se z složnim delovanjem vele-vlastij mirno poravnajo homatije v orijentu in ohrani evropski mir.

V Afriki so bili Angleži pošteno tepeni. Morali so se umakniti iz transvaalske republike. Sedaj bi pa radi vso odgovornost izvrnili na Jamesona na Chautered Company, pri kateri je v službi. Angleška vlada o vsem nič vedela ni. Takoj, ko je izvedela, je Jamesu ukazala, da naj se umakne, a on brzojavke ni dobil, ker je bil poprej brzojavno žico pretrgal. Jeze se pa Angleži, da je nemški cesar brzojavno častital predsedniku transvaalske republike. Omeniti pa je, da v transvaalski republiki biva mnogo Čehov, ki se tudi v Afriki še zavedajo svoje narodnosti. Poveljnik topništva je Čeh Zbořik. Topništvo ima topove najnovejše sisteme in je sploh vsa vojska dobro oborožena.

Dr. Mihael Klaić.

Kršna Dalmacija je izgubila svojega najodličnejšega sina, hrvatski narod jednega svojih najvztrajnejših in najspodobnejših prvoboriteljev: dr. Mihael Klaić, najmarkantnejši značaj v zgodovini Dalmacije novejšje dōbe, je legel v grob.

Klaić je preporoditelj hrvatskega naroda v Dalmaciji. Da je ta kronovina dobila zopet svoj hrvatski značaj, da se hrvatsko prebivalstvo ni potopilo v laškem morju, zato gre poleg Pavlinoviću največ zasluga dr. Klaiću.

Rodil se je Klaić dne 19. avgusta 1829. l. v Dubrovniku. L. 1844. se je oče Klaićev preselil v Livorno in tako se je zgodilo, da je Klaić prišel na Laško in tam nadaljeval svoje studije. Na vseučilišči v Padovi je postal doktor „negli studii di ingegnere architetto“, l. 1854. pa je na Dunaji prebil profesorsko skušnjo in postal l. 1855. profesor na zadrski gimnaziji. Klaić, dasi vzgojen v Italiji in v laškem jeziku, se je koj oklenil narodne hrvatske stranke, katere voditelj je bil Pavlinović. L. 1861. je bil voljen v deželni zbor. Ker je z drugimi hrvatskimi poslanci odločno nasprotoval laški večini, ga

je vlada odpustila iz službe, a l. 1866. je bil imenovan šolskim nadzornikom in l. 1869. referentom za administrativne posle pri deželne šolskem svetu. L. 1870. so dobili Hrvatje večino v deželnem zboru in predlagali adresu na krono gledé zjedinenjena Dalmacije v Hrvatsko. Borba za večino je bila strašna. Vlada in Labi so storili, kar je bilo mogoče, da uduše to gibanje. Narodni možje so se podili iz državne službe, časopisi so bili neprestano zaplenjeni, orožniki so na shodih streljali, politične pravde so se vrstile, v namestniški palači v Zadru pa so prvi državni funkcionarji napijali smrti dr. Klaića in govorili o vešalah... Narodna stranka je zmagala in takoj uvedla hrvatski jezik v dež. zbor, v dež. odbor in v občinske urade ter pohrvatila spletsko gimnazijo. Vlada je nasprotovala narodni stranki z vso odločnostjo in dosegla, da so bili l. 1873. voljeni v državni zbor le trije Hrvati, mej njimi Klaić. L. 1879. je Klaić pri državnozborni volitvi propadel, vsled česar se je odpovedal Pavlinović, da naredi prostor Klaiću. Klaić, prišedši na Dunaj, je storil, kar je bilo mogoče, da se sestavi velik slovenski klub, a vsled nasprotstva Čehov se to ni zgodilo.

Klaić je vstopil v Hohenwartov klub, bil njega podpredsednik in član eksekutivnega odbora desnice. Izposloval je jako mnogo za Dalmacijo in bil zatagadelj jako unet za Taaffeja. A to se je kmalu premenilo, ko je prišel po Rodiču podmaršal Jovanović kot namestnik v Zader. Ta je začel germanizovati in nastal je boj mej njim in narodno stranko. Klaić pa tega boja ni prenesel v drž. zbor, nego ostal v Hohenwartovem klubu. Šele ko je nastala koalicijska, je izstopil iz tega kluba. Postal je predsednik hrvatsko-slovenskega kluba, sploh pa je bil v parlamentarnih krogih jako priljubljen in čislán.

Hrvatski narod v Dalmaciji ga bode vedno ohranil v hvaležnem spominu.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 7. januarja.

— (Opravičevanje gospoda Andreja Kalana.) „Slovenec“ je v soboto priobčil notico, v kateri se skuša gospod Andrej Kalan oprati. Blamaža pri verifikacijski debati ga boli, saj pa tudi ni malenkost, če se v javni seji komu očita, da je prisluškoval in dotične besede zavijal. Posl. dr. Schaffer je posl. Kalana ožigosal in Kalan je molčal. V „Slovencu“ sicer pripoveduje to pikantno dogodbico tako, kakor da je dr. Schaffer govoril neresnico, ko je g. Kalana na laž postavil, in pravi, da je posl. Hribar zato predlagal konec debate, da on, Kalan, ni mogel odgovoriti. Počasi, gospod Kalan. Zakaj se pa niste oglasili za faktučni popravek? In zakaj niste prosili svojega tovariša posl. Povšeta, naj on z ozirom na izjavo dra. Schafferja konstatuje resnico. Povše je molčal in to nam je dokaz, da je dr. Schaffer resnico govoril, ko je povedal, da je Kalan prisluškoval in potem Schafferjeve besede zavil in nemškemu poslancu podtaknil izraze, katerih ta ni rabil.

— (Namen posvečuje sredstvo.) Konstatujemo brez vsake opazke, da je „Slovenec“ v svojem deželnozbornem poročilu popolnoma zamolčal samostalni predlog dr. Tavčarja in tovarišev glede pogodbe z Ogorsko in konstatujemo, da so narodni poslanci stavili ta predlog v drugi seji deželnega zbora, klerikalni poslanci pa v tretji seji. „Slovenec“ poročevalec je posl. Kalan.

— (K pogrebu dr. Klaićevemu) nameraval je odpotovati g. Ivan Hribar, da zastopa klub narodnih deželnozbornih poslancev. Ker je pa obvestilo o pogrebu došlo tako kasno, da vsled parobrodne zveze ne bi bilo mogoče prispeti pravočasno k pogrebu, izrazil je g. cesarski svetnik Murnik kot načelnik kluba brzjavno sožalje o izgubi odličnega vodje dalmatinskih Hrvatov.

— (Repertoar slovenskega gledališča) V petek, dne 10. t. m., se bode tretjič pela opera „Karmen“. V nedeljo, dne 12. t. m. se bode igrala na korist režiserja in igralca g. Rud. Inemanna izvrstna burka „Ugrabljene Sabinke“.

— (Slovensko gledališče.) V soboto se je pela drugič Bizetova opera „Karmen“. Fenomenalni uspeh te opere po vseh svetovnih gledališčih nam je pri tej reprizi postal razumljiv. Krasne skladbe mogočni utis pospešujejo slikoviti kostumi in zanimiva scenerija in zato ne dvomimo, da je bila sobotna predstava le zatagadelj slabo obiskana, ker je bil isti večer Försterjev koncert, upamo pa,

da bodo ostale reprize privabile vse prijatelje naše opere. Sobotna predstava je bila dokaj boljša od premijere. Gospč. Jungmannova je pela ulogo Karmen z najtočnejšo preciznostjo in zmagovala s svojim sonornim alt-glasom z veliko lahkoto vse glasbene težave svoje uloge. Pela in igrala je s pristnim južnim temperamentom in v polni meri zaslužila laskavo pohvalo, s katero jo je občinstvo odlikovalo. Gospč. Ševčikova je igrala svojo ulogo z nežno ljubkostjo in preprostostjo in je kontrast mej značajem Mikaele in Karmen mnogo pripomogel k uspehu obeh ulog. Partija Mikaele je dala gospč. Ševčikovi priliko, pokazati mladostno zvonkost in milobo svojega glasu. Gosp. Purkrabek ima za nežne liriske momente nekoliko premasiven glas a v hipih, ko mu je izražati strastna čutila ga je veselje poslušati, saj so njegova glasovna sredstva res inpozantna, vrh tega pa zastavi igraje najvišje note, intonira sigurno in vokalizuje pravilno. Da pa je jako dober igralec, je obče priznано. Gosp. Noll kot toreador Eskamillo je doprinesel novi dokaz, da leta niso prav nič oškodila metalčne zvočnosti njegovega prekrasnega glasu. Gosp. Vašiček je v vsaki ulogi na svojem mestu; vsako poje in igra precizno in lepo, njegov čisti in mogočni pri tem pa mehki bas pa je tako vrlo izšolan, da mu nobena stvar ne dela težav. Prav pohvalno se moramo izreči tudi o gospe Jarmolinski in gspč. M. Nigrinovi ter o gg. Rusu in Muhovskem. V zboru se je tudi to pot čutilo nekaterikrat neko razglasje. Naj bi to vzpodbudilo zbor k večji natančnosti. V celoti je bila predstava jako dobra in želeli je, da se ta uspeh vzdrži, da tudi vse naslednje reprize ostanejo na isti umetniški višini. — Zaradi pomanjkanja prostora smo morali poročilo o včerajšnji predstavi „Revčka Andrejčka“ odložiti za jutri.

— (Poročilo o koncertu g. Försterja) smo morali odložiti za jutrišnjo številko.

— (Občni zbor telov. društva „Sokol“) v Ljubljani, v nedeljo je bil prav dobro obiskan. Debate so bile živahne in se je pokazalo, da zanimanja članov za to velevažno društvo tudi potresna katastrofa ni nikakor omajala. Predsedoval je starosta dr. Tavčar. Ker moramo zaradi preobilice gradiva obširneje poročilo odložiti za jutri. omenimo za danes samo volitev v odbor. Po vskliku sta bila voljena jednoglasno starosta dr. Tavčar in podstarosta dr. Kušar. Bivši odbornik dr. Fr. Tekavčič je izjavil pred volitvijo, da ne more zaradi obilnih drugih poslov kandidovati in priporoča, da se voli jeden zastopnik tamburaškega zbora v odbor. Pri volitvi odbora je bilo oddanih 70 glasovnic ter so dobili: gg. P. Skale 68, Fr. Mulaček 66, Josip Noll 66, F. Krsnik 65, Vikt. Murnik 65 in Fr. Vernik 61 glasov. Dalje sta dobila po 26 glasov gg. Barborič in V. Rohrman in 12 glasov gg. B. Kajzel. Pri ožji volitvi mej prvima dvema je bil voljen g. Barborič z 34 glasovi proti 31. Zborovanje je trajalo nad tri ure in se je vzprejelo nekoliko prav važnih in za razvoj društva pomenljivih predlogov, za katerih izvršitev bode skrbeti odboru. Navzlic temu, da ima „Sokol“ letos s preselitvijo v „Narodni dom“ in z nabavo novega telovadnega orodja ogromne stroške je občni zbor dovolil nastopne podpore: Uredništvu „Mira“ oziroma koroškim bratom 100 kron, družbi sv. Cirila in Metoda 20 kron, in družbi rudečega križa 20 kron. Po končanem zborovanju so ostali člani še nekoliko časa združeni v živahni prosti zabavi.

— (Nagrada mestnim stražnikom.) Mestnim policijskim stražnikom darovali so povodom novega leta: Kranjska hranilnica 100 gld., gospod Ivan Vilhar 80 gld., gospod F. Ks. Souvan 30 gld., gospoda Doberlet in Ahčin po 5 gld. in gospod Klemenc 2 gld.

— (Prijetna zima) Ako je lanska izredno huda in snežena zima dala povoda opravičenim pritožbam, smemo z letošnjo — dosedaj vsaj — biti povsem zauvoljni. O snegu ni skoraj niti sledú, in kdor se preveč ne boji prahú, vabijo ga lepe ceste in pota na sprehod v bližnjo in daljnjo okolico. Kdor pa čuti v sebi turista — in takih ni malo v našem mestu — izleti na Šmarno goro, k sv. Joštu, ali pa še dalje. Tudi kolesarjem je vreme jako ugodno in včeraj bilo jih je na raznih cestah videti lepo število — v tem času gotovo velika redkost. Posebno živahno pe je bilo včeraj življenje na drsališču pod Tivoli, kjer drsalci ne morejo prehalviti gladkega ledú.

— (Ukraden tisočak.) Kakor je našim čitateljem znano, izginil je bil nekega dne meseca oktobra tukajšnjemu odvetniku g. dru. Hudniku v njegovi pisarni tisočak. Sum, da je tisočak ukradel, letel je na pisarja Josipa Carlja, ki je tisočak kazal nekaterim znanim osebam; a ko je bil Carli v Št. Petru aretovan, ni se našel denar pri njem in tudi hišna preiskava bila je brezuspešna. Porotno sodišče obsodilo je Carlja na pet let težke ječe — a kje je ukradeni tisočak, to se ni dalo dognati. Pred tremi dnevi eskortiran je bil Carli od tod v mariborsko kaznilnico, kjer ima prestati prisojeno mu kazen. A predno so Carlja odvedli v Maribor, dobil je g. dr. Hudnik ukraden tisočak nazaj. Po izpovedbi žene Carljeve obiskala je le-ta pred odhodom svojega moža v ječi; ko sta bila trenotek sama, stisnil jej je baje mož v roko papirček, v katerem je — prišedša domu — našla zaviti tisočak. Dne 2 t. m. izročila je žena tisočak zagovorniku svojega moža dru. Tavčarju, ta pa dru. Hudniku. V koliko je ženina izpoved istinita, se še ne more določiti, a čudno je vsekako, da bi se tisočak pri telesni preiskavi ne bil našel, če ga je Carli res pri sebi imel. Tisočak izgubil je prvotno svojo svetlost ter je nekako zarujavel — bil je najbrže prepoten ali pa zakopan. Preiskava, ki se je že pričela, utegne to misterijozno zadevo pojasniti.

— (Izgubljene stvari) Tekom meseca decembra bile so pri mestnem magistratu ljubljanskem zglazene sledeče izgubljene stvari: 135 gld. v bankovcih, 5 denarnic z vsebino 42 gld., 2 hranilnični knjigi glaseči se na 180 gld., ovratnik iz kožuho-hovine, peletina, zlata broža z granati.

— (Najdene stvari.) Pri mestnem magistratu ljubljanskem bile so meseca decembra zglazene in oddane sledeče najdene stvari: 2 denarnici s 30 gld., zlata broža, srebrna žepna ura, mošnjček z 2 gld., zlat prstan, 8 medenih kopic za štedilna ognjišča, dežnik, črn muf in 1 klobuk.

— (Zdravstveno stanje v Ljubljani.) Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 22. do 28. decembra kaže, da je bilo novorojencev 10 (= 16 12‰), umrlih 15 (= 24.44‰), mej njimi jih je umrlo za ošpicami 6, za jetiko 1, za vnetjem sopilnih organov 1, vsled mrtvouda 1, vsled starostne oslabelosti 1, za različnimi boleznimi 4. Mej njimi je bil tujec 1 (= 6.6‰), iz zavodov 4 (= 26.6‰). Za infekcijoznimi boleznimi so oboleli, in sicer: za ošpicami 24, za vratico 5 oseb.

— (Licitacija.) Izvoščike in voznike opozarjamo, da se bode dne 9. januarja ob 1/2 12. uri dopoludne pri tukajšnjem magistratu vršila vnovič licitacija preskrbljevanja vožnje odgoncev l. 1896.

— (Mušica.) Kanonik Klun je v zadnji seji dež. zbora vzkliknil „Vodja je odgovoren“, namreč da se je na Grmu jedna deželna krava preobjedla detelje. Če je Klunova logika prava, potem je škof Missia odgovoren za znano dogodbo v črnovrškem farovžu.

— (Narodna čitalnica vipavska) je pri občnem zboru, koji se je vršil dne 29. decembra l. l. volila sledeči odbor: predsednik Ivan Božič, podpredsednik Ernest Pegau, tajnik Vekoslav Grabrijan, blagajnik Ludovik Lulik, odborniki: Anton Hrovatin, Ivan Moža in Mirko Prhavec. Pripomniti je, da so vsled izvolitve g. Ivana Božiča predsednikom izstopili najzagrizenejši klerikalci iz društva in nekateri drugi.

— (Dušni davek) Gospoda Janeza Kačarja v Bohinjski Beli je nemilo zadelo, da smo povedali kak davek pobira. Poslal nam je torej sledeči popravek: Na podlagi § 19 tiskovnega zakona zahtevamo, da priobčite glede na dnevno vest: „Čudne razmere“ v 299. šte. „Slov. Naroda“ z dne 28. decembra 1895 ta-le stvarni popravek: Ni res, da tukajšnji g. župnik pobira „dušni davek“; Ni res, da je dati od vsake osebe 20 kr.; Ni res, da se ta „dušni davek“ mora plačevati; Res je pa, da tukaj „dušnega davka“ nihče ne zahteva in tudi ne plačuje. Župnijski urad sv. Marjete Bohinjska Bela, dne 3. januarja 1896. Janez Kačar, župnik. Blaž Burja in Jožef Mulej, cerkvena ključarja. Po zakonu bi morali priobčiti tudi popravek, v katerem bi gospod Janez Kačar zanikal, da je katoliški duhovnik, a prav za to daudanes že nihče ne verjame popravkom.

— (Umrli) je v Ptujki ondotni gimnazijalni profesor gospod Luka Kunsteck v starosti 61 let. Naj v m. p.

— (Zadušili) so se štirje otroci v stražnici pri Leitersbergerjevem tunelu poleg Maribora. Bli so sami doma, ko so začele neke cunje goreti. Soba se je napolnila z dimom in otroci so se zadušili.

* (Prijeten začetek leta) imeli so v Frankobrodu na Nemškem. Po vseh ulicah so kulturni Nemci razgrajali in kričali, kakor divjaki. Polcija ni mogla ničesa opraviti. Dva policista sta bila teško ranjena. Več oseb je z noži in revolverji poškodovanih. Prostovoljna zdravstvena straža je imela vso noč dosti opravila. Mnogo ljudi so zaprli.

* (Bogataška blaznost.) Dame angleških moviitih krogov imajo vse svoje pse. Ta pes se prišteva nekako rodbini. Njegova toaletta je jako bogata vse iz najdražjega blaga, mnogi psi imajo tudi zlate zapestnice in z demanti okrašene ovrtnike. Seve, da spremlja vedno svojo lastnico. Letos pa se je društvena veljava teh psov še povečala. Uvedla se je moda, da ima vsaka dama za svojega psa posebno vizitnico. Kamor pride dama s svojim psom na obisk, vroči slugi dve vizitnici: svojo in svojega psa, sluga pa naznani gospodi Ladi X. Y. „šipselj“. To že ni več pretiranost, to je blaznost.

Darila:

Uredništvu našega lista sta poslala: **Za družbo sv. Cirila in Metoda:** Čast. g. Fran Bukovec župnik v Trvižu v Istri (pošta Pazin) 200 kron 30 vin. kot utemeljitelj. — Namestu venca pok. prijatelju g. prof. Kunsteck-u v Ptujji neimenovan prijatelj 7 kron. — Skupaj 207 kron 30 vin. — Živela rodoljubna darovalca in njih nasledniki!

Književnost.

„Dom in Svet“ ima v št. 1. naslednjo vsebino: A. Hribar: Knez Ljudevit; Dragotin: Iz ljubezni; Podgoričan: Sin; I. Ošaben: Vzori in boji; A. Medved: Prijatelj; I. Rozman: Avstrijska Riviera; dr. A. Ušeničnik: Ob mlinskem kolesu; dr. A. Medved: Črtice iz zgodovine lepih umetnostij; Književnost; Glasba; Razne stvari. Slike: Božični podprtiki, risal M. Jama; Pogled na Opatijo, risal H. Beer; Ob izviru selške Sore, risal I. Grohar; Sv. Trije Kralji, slikal N. Poussin; Skupina iz igre „Živela Avstrija“.

Brzobjavke.

Zadar 7. januarja. Včeraj je bil pokopan dr. Klaič. Pogreb bil je velečasten. Udeležili so se ga vsi javni funkcionarji in brez števila deputacij iz vseh krajev Dalmacije. Vencev se je položilo več sto na krsto. Truplo se je prepeljalo v Dubrovnik. Na molu sta govorila dr. Ivčević v imeni dež. odbora dalmatinskega ter drž. posl. Borčić v imeni hrvatsko-slovenskega kluba, kateri je bil položil na krsto prekrasen venec z narodno trobojnico.

Dunaj 7. januarja. Predposvetovanja glede pogodbe z Ogersko so se danes dognala. O bančnem in valutnem vprašanju se ni sklepalo. Ogerski ministri odpotujejo nočoj.

Praga 7. januarja. Danes bi se bila morala vršiti volitev v finančni odsek. Na predlog grofa Buquoi se je volitev odložila. Veleposestniki so namreč zavrgli zahtevo mladočeških poslancev, naj bi imela mladočeška stranka v vsakem odseku jeden mandat več nego Nemci in veleposestniki.

Praga 7. januarja. Deželni odbor predlaga, naj se razveljavi volitev Schönererjevega pristaša Irota.

Carigrad 7. januarja. Poročila o grozovitostih, katere so storili turški vojaki v Urfi, Birodžiku in v drugih krajih se potrjujejo kot resnična. Vojaki so poklali okoli 3000 ljudi.

Poslano.*

Kranjske dežele gasilnih društev zaveza je podpisanemu gas. društvu očitala v dopisu z 29. grudnia 1895, št. 150, da ima svoje stvari v najlepšem neredu in je opominjala, da se v gasilarni napravi red. Povod temu pisanju je dal zadnji požar na Babni Gorici, kamor ognjegasci iz Šmarje niso prišli na pomoč. Da pa se naše društvo, kot celo telo, ohrani pred občinstvom in predstojništvom vsakega nečastnega mnenja, zato podpisani načelnik v imenu svojega društva izjavlja, da je nereda in izostanka kriv jeden sam ud, podnačelnik in blagajničar Jožef Ogorelec, ki ima ključke od gasilarne in nadzorstvo nad njo.

Ko se je ob omenjenem požaru dalo pravčasno znamenje za odhod in se odprla gasilarna, videti je bilo okrog brizgalnice polno navlake, katero je spraval v shrambo zoper vsako pravico in našo vednost ravno tisti ud, ki naj bi imel skrbeti za red v gasilarni.

Za zanesljivost jednega uda pa načelnikštvo ne more biti odgovorno, posebno pa za načelnikovega namestnika.

Šmarje, 1. prosinca 1896.

(1717)

Ivan Babšek,

načelnik gasilnega društva v Šmarji.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Meteorologično poročilo.

Januarja	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm. v 24 urah
4.	9. zvečer	740.6	-1.1°C	sl. svzh.	oblačno	0.0
5.	7. zjutraj 2. popol.	741.3 741.3	-1.0°C +2.0°C	sr. sever sr. vzsvz.	megla skoro obl.	
6.	9. zvečer	743.0	-0.9°C	sr. vzhod	jasno	0.0
7.	7. zjutraj 2. popol.	745.2 745.4	-6.0°C 0.0°C	p.m.ssvzh. sr. vzsvz.	jasno oblačno	
8.	9. zvečer	746.6	-1.2°C	sr. vzhod	oblačno	0.0
9.	7. zjutraj 2. popol.	745.6 744.2	-2.9°C -0.5°C	sr. jvzh. sr. jvzk.	skoro obl. jasno	

Srednja temperatura sobote, nedelje in ponedeljka -2.5°, 0.0°, -2.4°, oziroma za 0.2°, 2.7° in 0.3° nad normalom.

Dunajska borza

dné 7. januarja 1896

Skupni državni dolg v notah	59	glđ.	90	kr.
Skupni državni dolg v srebru	100	"	50	"
Avstrijska zlata renta	121	"	65	"
Avstrijska krona renta 4%	99	"	95	"
Ogerska zlata renta 4%	121	"	70	"
Ogerska krona renta 4%	98	"	95	"
Avstro-ogerske bančne delnice	1005	"	—	"
Kreditne delnice	857	"	50	"
London vista	121	"	40	"
Nemški drž. bankovci za 100 mark	59	"	32 1/2	"
20 mark	11	"	85	"
20 frankov	9	"	62 1/2	"
Italijanski bankovci	44	"	15	"
C. kr. cekini	5	"	69	"

Dné 4. januarja 1896.

4% državne srečke iz l. 1854 po 250 glđ.	144	glđ.	—	kr.
Državne srečke iz l. 1864 po 100 glđ.	191	"	—	"
Dunava reg. srečke 5% po 100 glđ.	127	"	—	"
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	120	"	—	"
Kreditne srečke po 100 glđ.	197	"	—	"
Ljubljanske srečke	22	"	—	"
Rudolfove srečke po 10 glđ.	23	"	—	"
Akcije anglo-avstr. banke po 200 glđ.	162	"	—	"
Tramway-društ. velj. 170 glđ. a. v.	482	"	—	"
Papirnati rubeli	1	"	28 1/2	"

Novosti

bluzah in trikot-taljeh
spodnjih kijklah
Echarpes svilnatih in volnenih
priporoča (1493-16)

v največji izberl
Alojzij Persché
Pred škofije 22 poleg mestne hiše.

J. Klauer-jev
kemično-čisti higijenični kranjski
likêr iz planinskih zelišč
vpliva v visoki meri osveževalno in oživlajoč, če se kdo neugodno, slabo in nevšečno počuti, pospešuje prebavljenje in se priporoča kot vsakdanja dijeteljska pijača.
Zajamčeno čisti izvleček je in se ne sme primerjati z nobenim likêrjem, ker dobrodejno in zdravilno upliva ter vse druge prekaša.
Ta jedini domači proizvod te vrste bi se moral povsodi popolno ceniti in bi ne smel manjkati v nobeni hiši, v nobeni restavraciji in v nobeni kavarni.
Pristnega prodaja (1870-21)
J. Klauer v Ljubljani.
Zakonito savarovan.

Tujci.

2. januarja.

Pri **Lloydu:** Franchetti z Dunaja. — Klebinder iz Beljaka. — Fondo iz Pulja. — Sitar iz Toplic.

Umrlj so v Ljubljani:

3. januarja: Iva Tavčar, faktorjeva hči, 4 leta, 7 mesecev, Gospodske ulice št. 7., davica.
4. januarja: Urša Oblak, paznikova vdova, 72 let, Poljanska cesta št. 47., srčna hiba. — Albert Renier, šolar, 8 let, Kolodvorske ulice št. 28., unetje kolenskega sklepa. — Marija Verbič, mestna uboga, 76 let, Karlovska cesta št. 7., marazmus. — Marija Avbelj, posestnikova žena, 55 let, Sv. Petra cesta št. 7., oslabeledost.
5. januarja: Jožef Svetel, čuvajev sin, 3 leta, Ulice na Grad št. 12., Bronchitis capilaris. — Anton Marn, tesar, 70 let, Hradskega vas št. 16., marazmus.

V hiralnici:

1. januarja: Neža Pirc, dekla, 38 let, pljučna tuberkuloza.

4. januarja: France Vidic, usnjar, 55 let, Carcinoma laryngitis.

C. kr. glavno ravnateljstvo avstr. drž. železnic.

Izvod iz voznega reda

veljavnega od 1. oktobra 1895.

Razkopno omenjeni prihajalci in odhajalci časi omenjeni so v razpisnicah in razpisnih listih.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.)

02 IX. uri 5 min. po moči osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Frantsenfest, Ljubno, čes. Selsthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Steyr, Linz, Budejovice, Plzeň, Marijine vaze, Hebr., Karlova vaza, Franovo vaza, Prago, Lipeko, Dunaj via Amstetten.
03 X. uri 10 min. gajstraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Frantsenfest, Ljubno, Dunaj, čes. Selsthal v Solnograd, Dunaj via Amstetten.

04 IX. uri 55 min. popoldne mešani vlak v Novo mesto, Kočevje.
05 IX. uri 50 min. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selsthal, Dunaj.

06 X. uri 10 min. popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno, čes. Selsthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell na jaseru, Inomost, Bregence, Gurh, Genevo, Paris, Steyr, Linz, Gmunden, Ischl, Budejovice, Plzeň, Marijine vaze, Hebr., Franovo vaza, Karlova vaza, Prago, Lipeko, Dunaj via Amstetten.

07 X. uri 10 min. gajstraj mešani vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Frantsenfest, Ljubno, Dunaj, čes. Selsthal v Solnograd, Dunaj via Amstetten.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.)

08 X. uri 55 min. gajstraj osebni vlak v Dunaju, via Amstetten, Lipeškega Prago, Franovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzeň, Budejovice, Solnograd, Linz, Steyr, Gmunden, Ischl, Aussee, Ljubno, Celovec, Beljak, Frantsenfest, Trbiž.

09 XI. uri 10 min. gajstraj mešani vlak v Kočevje, Novoga mesta.
10 XI. uri 10 min. dopoldne osebni vlak v Dunaju via Amstetten.

11 XI. uri 10 min. dopoldne osebni vlak v Dunaju, Heba, Marijinih varov, Plzeň, Budejovice, Solnograd, Linz, Steyr, Paris, Genevo, Gurh, Bregence, Inomost, Zell na jaseru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, Pontabla, Trbiž.

12 XI. uri 55 min. popoldne mešani vlak iz Kočevja, Novoga mesta.
13 X. uri 55 min. popoldne osebni vlak v Dunaju, Ljubno, Selsthal, Beljaka, Celovec, Frantsenfest, Pontabla, Trbiž.

14 X. uri 55 min. večer mešani vlak iz Kočevja, Novoga mesta.
15 X. uri 5 min. večer osebni vlak v Dunaju preko Amstetena iz Ljubljane, Beljaka, Celovec, Pontabla, Trbiž.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.)

16 X. uri 25 min. gajstraj v Kamnika.
17 X. uri 55 min. popoldne " " " " " "
18 X. uri 50 min. večer " " " " " "

Prihod v Ljubljano (drž. kol.)

19 X. uri 55 min. gajstraj iz Kamnika. (1705-4)
20 X. uri 15 min. dopoldne " " " " " "
21 X. uri 30 min. večer " " " " " "

Velik, dober

šivalni stroj

(Singer-Medium) (1723-1)

je na prodaj po ceni pri **Franu Kreč-u**, krojaču v Židovski stezi št. 8 v Ljubljani.

Poštna in brzobjavna upraviteljica

z mnogoletno prakso išče službe pri kombiniranem uradu na Štajerskem ali Kranjskem. — Ponudbe upravitelstvu „Slovenskega Naroda“. (1676-2)

Mlad, lep

lovski pes-ptičar

se proda po ceni na **Glincah št. 3**, Tržaška cesta. (1713)

Krepak vrtnarski učenc

se vzprejme takoj. Učenec dobi prosto hrano in stanovanje in se mu je učiti tri leta. Ponudbe naj se pošiljajo pod naslovom: **A. Mohar**, vrtnar pri gospodu **J. Deklevi v Poštojnt.** (1725-1)

Dobrega prodajalca

vzprejemem v trgovino z raznim blagom gospoda **Slavojja Jenka v Podgradu (Istra)**. Znanje tujih jezikov se ne zahteva. Ponudbe do **15. januarja**.

Josip Volk,

(1715-1)

poslovodja.

VABILO

na

prvi redni občni zbor

okrajne hranilnice in posojilnice v Idriji

registrovane zadruge z neomejeno zavezo

kateri se bode vršil

dné 12. januarja (nedelja) 1896 ob 1/2 12. uri dopoldne v čitalniških prostorih „pri črnem orlu“ v Idriji.

Dnevni red:

- 1.) Nagovor ravnatelja.
- 2.) Poročilo blagajnikov.
- 3.) Poročilo nadzorstvenega odbora.
- 4.) Potrjenje letnega računa.
- 5.) Izvolitev: a) ravnatelja in namestnika, b) tajnika in namestnika, c) blagajnika in namestnika, d) 1 odbornika, e) treh članov v nadzorstveni odbor.
- 6.) Priljubljenje remuneracije načelnikstvu.
- 7.) Predlogi društvenikov.

K polnoštevilni udeležbi vabi častite deležnike najljudneje

ravnateljski odbor.

Idrija, dné 4. prosinca 1896.

(1722)